

composita excudere, vendere, & distrahere, servatis servan-
dis, possit & valeat. Eidemque memoratum privilegium ea-
tenus indulgemus, ut Nobis & ipso invitis nemo supradicta
opuscula intra S. R. I. fines recudere, aut venum exponere
audeat. In Cujus Rei fidem has præsentes manu propria sub-
scripsimus, & sigillo officii nostri communivimus. In Mona-
sterio Wessobrunn die 22. April. Anno 1752.

Beda Abbas Wessofon-
tanus: p. t. congregationis
Benedictinæ - Bavaricæ Præ-
ses Generalis.

DIATRIBA.

Methodum à D. Wolffio in Jure Naturæ
sive Philosophia Practica universali adhibitam,
non esse Methodum Scientificam.

Clarissimus D. CHRISTIA-
NUS WOLFF Anno
Domini 1738. edidit *Phi-
losophiam Practicam Uni-
versalem METHODO SCIENTIFICA*
pertractatam.

Duo quædam de hac expen-
denda sunt: PRIMUM hæc ipsa
Philosophia practica, & quas in
ea sententias ferat, quibus Prin-
cipiis utatur, quid ve ex iisdem
deducat? Peccari enim in his pos-
se, tot gentilium tot Christiano-

rum libri argumento sunt, in qui-
bus pestis alias occulta, alias ma-
nifesta protruditur. Neque id
semper à scribentium ignoratione,
quin à nequam nocendi volun-
tate proficiscitur. Nos vero
malam voluntatem nusquam impi-
gimus neque Puffendorffio, ne-
que Wolffio neque cuiquam al-
teri; quin semper protestamur,
credere nos, ipsos in semet recte
sentire, principia tantum illorum
non esse secuta, & facilem ex iis
esse mali consecutionem, etiam
præ-

A

præter auctorum opinionem. De Puffendorffio tamen aliter sentire non possumus, quam hac eum mala intentione scripsisse, ut statui Religionis Catholicæ noceret. Hoc enim ipsemet diserte loco non uno profitetur. Verum hanc rem, & quædam in D. Wolfio pestifera, quædam lubrica & ad malum proclivia in *Larva detracta* exposuimus, Cap. XVI. & XVII.

ALTERUM quod examinandum restat, METHODUS est SCIENTIFICA, quam D. Wolfius non saltem promittit, sed de qua sibi unice plaudit, sibi cum discipulis suis (qualis est D. Chladenius, de quo in fine Diatribæ in *Conclusione*) triumphat, ceterosque ante se omnes, Catholicos præcipue doctores, nihil prope vidisse methodi defectu, sed ante victoriam, ut ego quidem existimo, cantat.

Ita sane existimo, & opella hæc palpandum, ni fallor, dabo, eam methodum, qua hic usus D. Wolfius est, NEC METHODUM REVERA ESSE, NEC OMNINO SCIENTIFICAM.

Qua in re ne turbida vestigia Wolfiano more premamus ipsi,

Incipiendum est nobis (ita enim sapiens Tullius omnibus sapientibus usitatum ac necessarium esse prodit) incipiendum, inquam, est à definitione duplici, firmoque loco statuendum. Primo QUID SIT METHODUS? Dein QUÆ METHODUS SIT SCIENTIFICA, quæque deceptoriam, spuriam, à scientia impediens?

CAPUT I.

Quid sit Methodus?

1. ΜΕΘΟΔΟΣ Græca vox significat Latinis *1mo. Viam. 2do. Rationem seu Artificium, Structuram. 3tio. Compendium.* Videatur Stephani Thesaurus linguæ Græcæ verbo *ὁδός*.

2. Cum VIA dicitur, non intelligitur quælibet inter Principium & finem distantia: Sicut cum Viam ad Venetos dico, non intelligo nudam illam lineam mathematicam, quæ à Ratisbona Venetias protenditur. Hac enim etiam ostensa, si per eam incedere velim, difficillimum ac forte invium habeo iter: Iter autem invium dici *Via* haud sane potest. Via igitur, ut sit methodus, id potissimum debet habere, quod Tullius

lius in Bruto ait: *Habent enim, inquit, quasdam IN DISCENDO NON PATIENTES ERRARE vias.* Nimirum ea vere est via, quæ me non patiatur evagari, quæ non deducat in multa diverticula, quæ limitibus quibusdam confringatur, quæ signa certa disposita habet, quæ me contineant intra rhombum, ut ajunt. Vel maxime autem *via* tunc recte dicitur, si non uni soli servit, sed omnibus succedere volentibus eadem signa æque fidi indices sunt. Exemplo rem declaremus. In Libyæ desertis, quemadmodum tradidere Geographi, *via* non est, tametsi penetrari per ea possit: non enim ibi limites, non vestigia constanti ordine posita, non alia signa. Itaque qui per ea iter agunt, oculum non desigunt ad arenas confusas, sed ad astra, quorum ordinatus est positus. Adeo verum est, ut nullis positis signis, quæ sequaris, nulla sit via.

3. Quodsi dein per *Methodum* intelligatur RATIO, ARTIFICIUM, STRUCTURA, eodem modo non quidvis quomodocunque profusum significatur per illas voces; sed aliquid certo or-

dine digestum, certis regulis exactum, in certa membra dispositum. Rursus id exemplis declarabo. Qui aratrum jam in medio agro, jam per marginem, jam extra ipsum agrum traheret, *ratione* uti in arando non diceretur; quia ordine certo non procedit. Qui horologium confecturus non ante designaret, quot numero rotas, & in iis quot dentes, atque sic porro, fabricari oporteat; sed jam parvas jam majores procuderet, etsi singulæ forent limatissimæ, is *arte* profecto careret aut saltem arte non procederet, in laborando. Qui domum structurus lapidem lapidi, saxum saxo superimponeret, quantumvis omnia egregie essent dedolata, haud efficeret *structuram architectonicam*, nisi & in profundum, & in largum & in omnia membra *certas* mensuras servet, partesque designatas habeat.

4. Jam ut methodus sit COMPENDIUM, debet declinare ambages, debet superflua recidere, debet animo natura sua vago circumscribere limites certos, neque ansam evagandi offerre. Sic qui per vastam sylvam penetraturus ad omnem quercum subsisteret, omnes vellet palpare, atque assidue retro & in omnem